

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, desetega in dvajsetega v mesecu. Naročnina za celo leto Din 40.—, za pol leta Din 20.—, za četrt leta Din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščence in upokoјence.

Poglavje o najemninah.

II.

Zadnjič smo navedli vsebino članka, katerega je objavilo glasilo Po krajinska zveze društev hišnih posestnikov, ljubljanski »Moj dom« o tem vprašanju. Kratka vsebina tega članka je vsebovana v stavku, katerega smo že zadnjič navedli: »Toda znižanje se ne more izvršiti tako v splošnem, kakor si marsikdo predstavlja«. Torej pretiranih najemnin pri nas sploh ni, — to je člankar uvodoma že »dokazal« — kolikor pa jih morda je previsokih, jih pa ni mogoče znižati.

Kako se seveda strinja s temi trditvami člankarja dejstvo, da je Po krajinska zveza hišnih posestnikov za Slovenijo v svojem pozivu za znižanje najemnin zapisala tudi stavek: »Ker ti napadi (na hišne posestnike, op. ur.) niso brez vsake podlage in nam je znano več primerov, v katerih hišni lastniki brezpogojno odklanjajo oddajo stanovanj najemnikom z otroki, in ravnotako tudi glede previsokih najemnin i. t. d. Dalje v tem pozivu: »... smo primorani priobčiti odločno svarilo, da... se nikakor ne zahteva za stanovanja kakor tudi za poslovne prostore previsokih najemnin. Dandanes padajo vse cene in bodo padle tudi najemnine.« Da to priznanje hišnih posestnikov samih ni brez podlage, dokazuje tudi dopis g. bana dravske banovine, katerega je 15. oktobra javno naslovil na navedeno organizacijo. Tam beremo: »Izven vsakega dvoma je, da so najemnine v večjih mestih, predvsem v Ljubljani mnogo previsoke, ker daleko presegajo predvojno zlato pariteto.«

Oboje, priznanje organizacije hišnih lastnikov in uradna ugotovitev g. bana potrjujeta to, kar smo ponavljali že od nekdaj: da problem stanovanj in najemnin pri nas še ni rešen, in da so stanovanjske najemnine objektivno pretirane in neutemeljene visoke, so pa tudi subjektivno za najemnike neznesne in opasne.

To je torej dokazano in o tem, da-li so najemnine res previsoke, ne bomo več razpravljali.

Važnejše za vse najemnike je zdaj drugo vprašanje: kaj storiti? Vemo, da bodo načelni zagovorniki hišnih gospodarjev prišli z znanimi narodno-gospodarskimi teorijami o ponudbi in povpraševanju in o avtomatski ureditvi višine najemnin. Zatrjevali nam bodo — kar smo videli že v članku v »Mojem domu« —, da je samo možnost svobodnega razpolaganja s stanovanji in upanje na prekomeren dobiček tisto gonilo, ki pospešuje zidanje novih stavb in stanovanj, s čimer posledno padejo tudi najemnine. S takimi varljivimi gesli so prepričevali hišni posestniki, kakor po vsem svetu, tako tudi pri nas javnost ves čas, dokler je veljala še zakonska zaščita najemnikov. In kaj je bila posledica odprave stanovanjske zaščite? Se je res sezidalo toliko novih stanovanj, da je zadosteno vsaj najnujnejši potrebi? Mar so se zato res stanovanja na splošno tako pocenila, da so po nepretiranih cenah dostopna tudi gmotno šibkejšim slojem? Ne! Stanovanjske najemnine so navzlic (oz. prav zato, kakor smo že napovedali, preden je bil stanovanjski zakon razveljavljen) odpravi zaščite najemnikov zrasle do današnjih absolutno neopravičenih in pretiranih višin. Nešteto stanovanj je praznih, ker nihče nima dovolj sredstev, da bi jih najel, veliko število družin pa še vedno života v človeka nevrednih brlogih, lopah, kleteh in drugih zasilnih zavetjih.

Z odpravo stanovanjske zaščite se torej položaj najemnikov ni prav nič izboljšal. Nasprotno, izboljšal se je pa seveda položaj hišnih posestnikov. Premnogi izmed njih so izrabili in zlorabili svobodo, katero jim je nudil zakon in so povišali najemnino visoko preko zlate paritete. Pokazalo se je spet, da je mnogo ljudi gluhih za glas vesti in nedostopnih za sleherno socialno nujnost in pravičnost.

Sicer bi pa to prirodno avtomatsko izravnanje najemnin bilo za nas v tem času neprimerno, ker prepočasno deluje. V ti težki gospodarski stiski, ki je objela ves svet in tudi našo državo, zadeva pa najteže našim imovite plasti, ne moremo čakati, da se razmere same po sebi nekoliko izboljšajo. To že iz praktičnih razlogov ne, še bolj pa zaradi tega, ker ne smatramo vprašanja dostojnega nastanjenja vseh delovnih državljanov za zgolj poslovno zadevo, odvisno le od konjunktüre, temveč za važno družabno in državno-politično vprašanje. Nihče, kdor objektivno presoja življenje družbe, ne more dopustiti, da bi zaradi nekaterih peščic posameznikov, ki zlorabljajo splošno stisko in pomanjkanje v svoje grde egoistične namene, propal ves stan in to stan delovnih in tvornih ljudi, na katerem sloni vsa družba in država.

O etični neutemeljenosti takega brezvestnega izrabljanja množice posameznih izkoriščevalcev, ki uravnava svoje delovanje zgolj po materialističnih načelih, tu ne bomo razpravljali. Dokazuje pa to dejstvo le to, da je občutek v ljudeh o tem, kaj je družabno častno in dopustno, očitno že zelo otopel, ker današnja družba tako oderuštvo poedinah materialistov sploh še tolerira.

Apeliranje na družabno uvidevnost ne bo nič zaleglo. Zlepa sploh ni pričakovati pravične ureditve najemninških razmer. Samo strah pred oblastveno intervencijo, strah pred kaznijo in globo more roditi pri takih zakrknjenih ugodne uspehe. Zato so potrebni takojšnji nujni ukrepi.

Mogoča so razna sredstva: 1) točno določeno odstotno znižanje današnjih najemnin, 2) pravična določitev najemnin po splošnih načelih in po enotnih merilih ali pa končno 3) kazensko preganjanje dokazanega stanovanjskega oderuštva.

Glede prvega načina, kako bi se današnje najemnine povprek z zakonom za določeno število odstotkov znižale, je treba reči, da bi tako znižanje bilo v nekaterih primerih krivično, v drugih spet ne bi doseglo namena. Krivično bi bilo tam, kjer so že danes najemnine zelo nizke, morda celo pod zlato pariteto. Takih primerov bo seveda pri nas prav malo. Ne zaleglo pa bi znižanje po določenih odstotkih tam, kjer so najemnine ne navadno pretirane, ali pa, kot se je to dogodilo začetek novembra v mnogih primerih v Ljubljani, kjer so bile najemnine šele nedavno brez povoda zvišane. Tudi bi to načelo ne moglo biti primerno za stare in nove stavbe.

Težji bi bil drugi način znižanja najemnin, ker bi se zlata pariteta mogla točno ugotoviti samo pri hišah, ki so stale že pred vojno. Nove zgradbe bi bilo pa treba primerjati s predvojnimi in sorazmerno določiti najemnine. Ocenitev naj bi se izvršila po enotnem merilu, oziraje se na prostornost, lego in udobnost stanovanja, tako nekako, kot so bile določene najemnine za uradniška naturalna stanovanja.

Prav za prav najuspešnejše sredstvo bi pa bilo, če bi se z zakonom

izrečno ugotovilo, da je krivično izrabljanje najemnikov presoјati kot navadno oderuštvo in bi državna tožilstva po utemeljenih in z dokazi opremljenih tožbah najemnikov proti posameznim stanovanjskim oderuhom vlagala obtožbe. Seveda bi bilo treba pojme točno določiti, ker so danes pravna naziranja, kaj je izrabljanje stiske in sile in kje se prične nedopustno navijanje cen, zelo raztegljiva.

Treba bi bilo — pa naj se uredi to vprašanje na kakršenkoli način — izdati okvirni zakon, ki bi veljal za vso državo, a dopuščal naj bi za posamezne banovine, oziraje se na krajevne razmere, spremembe v podrobnostih, vendar tako, da bi se pri določevanju najvišjih dopustnih najemnin ne smelo iti nad določene maksimalne višine, veljavne za vso državo, katere bi pa morale biti seveda znatno nižje od današnjih najemnin.

Zakon bi moral biti previdno in smoteno sestavljen, ker pač ne gre enako ravnati z nižjim uradnikom ali upokoјencem, malim obrtnikom ali delavcem, ki si je od svojih skromnih prihrankov sezidal hišico, kot z vojnim dobičkarjem ali z verižnikom, kateri si je kupil palačo pod ceno. Vredilno načelo mora biti: nihče naj se ne okorišča brez dela in truda na stroške svojih bližnjih, ki propadajo. Stanovanje je za ljudi najvažnejše, vse drugo pride kasneje. Stanovanjsko vprašanje ni le zasebnega, temveč tudi javnega, državno-političnega značaja.

Mnogo je pri nas hišnih gospodarjev, ki niso še uvideli resnosti časa in težkega položaja ogromne večine ljudstva. Izrabljanje revščine v oderuške namene zasluži v izjemnih časih najtežje kazni. V nevarnosti je tudi omejitev zasebne lastnine dopustna, ne: celo nujno potrebna je, ker je koristna celoti. In prav zdaj živimo v takih izjemnih razmerah, da je za dr-

žavo najvažnejše vprašanje, kako rešiti ves srednji stan, zlasti javno uslužbenstvo, gospodarskega propada. To so uvidele že vse države. Ko je Italija znižala uradništvu in drugim javnim in zasebnim uslužbencem plače in mezde, je obenem z zakonom prisilno znižala tudi najemnine. V Avstriji so najemniki še danes zaščiteni. Brez tega zakonskega varstva bi bil ves stan avstrijskega javnega nameščenstva že davno propal. V Nemčiji prav zdaj spet omejujejo višino najemnin in tudi v drugih državah, kjer so zaradi glasne agitacije hišnih posestnikov odpravili stanovanjsko zaščito, jo spet uvajajo.

Tudi naša država bo — o tem smo prepričani — priskočila svojim uslužbencem in vsemu srednjemu stanu sploh na pomoč s tem, da mu olajša življenjske pogoje vsaj z znižanjem izdatkov za najemnine, ko mu že v ti težki krizi ne more izboljšati dohodkov. In ko danes vsi stanovi v državi trpe in doprinašajo težke žrtve, naj bi se edino le hišni gospodarji odtegnili tem splošnim posledicam krize? Ne! To bi bilo nesocijalno, to bi bilo krivično. In če že sami ne uvidijo, kako neutemeljeno in nevarno je njihovo odklonilno stališče, jih mora državna avtoriteta prisiliti, da prevzamejo tudi oni nase sorazmerni del žrtev, h katerim morajo prispevati brez izjeme vsi sloji v državi.

Pričakujemo, da bo to velevažno vprašanje čimprej rešeno, ker ga ni več moč odlagati. Potem bi si vsi najemniki globoko oddahnili, ker bi jim bilo življenje le kolikor toliko olajšano. Seveda bi bila v teh časih, ko se odločajo tako važne stvari čvrsta organizacija najemnikov še prav posebno potrebna in koristna. Kaj dobra organizacija doseže, so nam pokazali hišni gospodarji. Društva najemnikov v Ljubljani, Mariboru in drugod so se pa — razšla.

L. A.:

Znižanje občinskih proračunov in plače uslužbencev.

V »Jutru« beremo pod naslovom »Novi ljubljanski proračun« tudi tole: »Mestni magistrat je mnenja, da so bili prejemki mestnih uslužbencev po znižanih draginjskih dokladah v letošnji poletni sezoni skrčeni na skrajno višino, kar je bilo mogoče v tem pogledu napraviti, kajti sedanje plače občinskih nameščencev so izenačene s plačami državnih nameščencev ali pa so še celo nižje, zlasti če se vpoštevata imajo državni nameščenci gotove ugodnosti (polovična vožnja na železnici, brezplačno zdravljenje v bolnišnicah, nabavljalne zadrage itd.), česar vsega nimajo občinski uslužbenci.« V nadaljnjem izvaja članek, da bo finančni odsek občinskega sveta sicer še razpravljal, toda gotovo je že zdaj, da ne bo mogel zavzeti drugačnega stališča kot mestni magistrat.

Še malo nam ne pride na misel, da bi zavidali ljubljanskim občinskim uslužbencem njihove prejemke — saj je nevoščljivost ne le najgrša, temveč tudi najmanj donosna slaba lastnost —, vendar moramo zaradi točnosti ugotoviti, da vsaj za splošnost prednje trditve ne veljajo. Iz navedenega bi namreč sledilo, da so prejemki državnih uslužbencev celo višji od prejemkov mestnih uslužbencev v Ljubljani. Nadaljnji smiselni sklep bi bil, da so torej sploh previsoki, ali pa da so navedene posebne ugodnosti, katere uživajo državni uslužbenci, kot so polovična vožnja na železnici, brezplačna bolniška oskrba v bolnicah in nabavljalne zadrage (!?) tako

dragocene in obsežne, da jim nadomestimo razliko med občinskimi in državnimi plačami. Kar se tega tiče, je treba še povedati, da državni uslužbenci nimajo ugodnosti tako širokega, res vzornega bolniškega zavarovanja, kakršno za mestne uslužbence vzdržujejo oziroma širokogrudno podpirajo občina in občinski denarni zavodi, nabavljajo zadrage si pa morejo občinski uslužbenci vsak čas tudi sami ustajnoviti. Saj so tudi državni uslužbenci za svoje zadrage prispevali vsa sredstva iz lastnih žepov.

Ponavljamo, da nikakor nismo nevoščljivi občinskim uslužbencem v Ljubljani, da imajo take službene prejemke, kakršne prejemajo, nasprotno iskreno jim želimo, da bi se jim še povečali. Saj je znano vsakomur, ki se je količkaj pečal s tem vprašanjem, da tudi ti službeni prejemki kot sploh vse plače javnih nameščencev pri nas in drugod po svetu še niti približno niso dosegle sorazmerne preidvojnne višine. Napram cenam življenjskih potrebščin, zlasti stanovanjskim najemninam, ki so zlato pariteto že visoko prestopile, so službeni prejemki vsega javnega in tudi zasebnega nameščenstva še vedno sorazmerno in absolutno nižji.

Zato bo tudi nas državne nameščence samo veselilo, če ostanejo ljubljanskim občinskim uslužbencem prejemki neokrnjeni, ker vemo, da v ti draginji tudi ti prejemki za spodobno življenje nikakor ne zadoščajo. Seveda pa želimo, da se tako utemeljeva-

nje, kakor je navedeno, iz katerega bi mogel kdo sklepati, da so plače državnih uslužbencev sorazmerno visoke, da celo previsoke, ne bi več ponavljalo. To ni v korist ne nam državnim, posredno pa tudi ne občinskim uslužbencem, ker imamo vsi kot javni nameščenci v bistvu enake cilje in interese.

O istem vprašanju je pa ljubljanski »Trgovski list« dne 24. novembra objavil članek, v katerem se pisec dotakne tudi vprašanja službenih prejemkov občinskega in deloma tudi državnega nameščenstva. Za nas zanimive odlomke iz tega članka, ki izražajo mišljenje večine slovenskih trgovcev in pridobitnikov sploh, objavljamo v naslednjem:

»V zadnjem času se je v navodilih, kako naj se izvede varčevanje v samoupravnih proračunih, ponovno omenjalo tudi službene prejemke samoupravnih (občinskih) nameščencev. Službeni prejemki občinskih nameščencev naj bi se po teh navodilih do celia izenačili s prejemki državnih nameščencev. Po besedilu navodil gre tam, kjer občina plačuje svojim uslužbencem višje prejemke nego država, za znižanje na izmero prejemkov državnih nameščencev.

V naši javnosti so posebno gospodarski krogi ponovno zahtevali, da

se izvede v samoupravnih gospodarstvih skrajno varčevanje. Gospodarski krogi so v akciji za izvedbo varčevanja stavili tudi konkretne predloge, vendar pa ti krogi niso šli tako daleč, da bi zahtevali znižanje prejemkov občinskih uslužbencev, kjer ti presegajo prejemke državnih nameščencev. Gospodarski krogi stoje in bodo vedno stali na stališču, da je vsak delavec vreden svojega plačila in da mora za svoje delo prejemati toliko, da more on in njegova družina stanu primerno izhajati. Ali in v koliko so državni nameščenci primerno plačani, je pa, če beremo uradniška glasila in čujemo, koliko znaša plača tega ali onega uradnika, vsekakor, da rabimo najmilejši izraz, najmanj sporno.

O priliki, ko postaja aktualno vprašanje, da se službeni prejemki občinskih nameščencev reducirajo, smo smatrali za potrebno, da ugotovimo, da gre taka redukcija preko intencij gospodarskih krogov itd.

To razumno in humano stališče našega trgovskega sveta moremo državni nameščenci le pozdravljati. Dokazuje, da vlada v naših pridobitnih krogih še vedno jasn in bister pogled in razumevanje za najvažnejše dnevne probleme.

Načelne odločbe državnega sveta,

izdane na občni seji od 20. in 22. junija 1931., št. 25.305/31.

(Konec.)

6.

»Vdova upokojenca po uradniškem zakonu iz leta 1864., ki se je poročila po upokojitvi, in ki je plačevala v vdovski sklad po zakonu iz leta 1871. in si pridobila pravico do pokojnine, ima v principu pravico do pokojnine, da si ji je mož kot tak umrl po tem, ko je dobil moč novi uradniški zakon iz leta 1923.«

7.

»Za prenehanje pravice do dnevnice — po uredbi D. R. št. 96.000 (od 30. septembra 1920., ki je bila dokončno izmenjana z uredbo o povračevanju potnih in selitvenih stroškov od 15. marca 1930., št. 13.400/L. — op. ur.) — državnega uslužbenca, ki je uradno premeščen v kraj, v katerem je doslej bil začasno dodeljen v službo, ni odločilen dan podpisa ukaza, odnosno odloka o premestitvi, temveč dan, ko se mu isti po službeni poti priobči.«

8.

»Čl. 164. finančnega zakona za leto 1927./28. ni avtentična interpretacija ne odločbe ministrskega sveta z dne 8. oktobra 1924., D. R. št. 107.201/24 niti čl. 17. in 24. zakona o draginjskih dokladah z dne 28. februarja 1922., niti čl. 27. in 31. zakona o pokojninskem skladu orožnikov z dne 1. aprila 1922., temveč je nov predpis, po ka-

terem orožniki, upokojeni po zakonu o orožniškem skladu z dne 1. aprila 1922., in njihove rodbine od 1. aprila 1927. nimajo pravice do draginjske doklade po odločbi ministrskega sveta D. R. št. 107.201/24, marveč do doklade po čl. 17. in 24. zakona z dne 28. februarja 1922.«

9.

»Povračilo nepravilno, pomotoma, brez pravice in brez zakonite podlage prejetih prejemkov in doklad se sme zahtevati po administrativni poti in se sme za njih zavarovanje zahtevati po administrativni poti prepoved na podstavi odstavka 3. čl. 120. zakona o uradnikih.« (T. j. od 31. julija 1923., ki se glasi: »Za državne terjatve se sme postaviti prepoved tudi administrativno do 50% plače, a do 30% pokojnine.« — Op. ured.)

10.

»Dasi je z dnem, ko je dobil invalidski zakon z dne 4. junija 1929. moč, nehal veljati predpis čl. 108. in validskega zakona iz leta 1925., vendar vdovam, odnosno rodbinam po poslednjem odstavku tega zakonskega predpisa, ni ugasnila pravica, t. j. da bodo prevedene na pokojnino po invalidskem zakonu iz leta 1923., kot pridobljena pravica, temveč se morajo prejaviti tudi za veljavnosti novega zakona (zaradi realiziranja pravic).«

Boj zoper draginjo.

Gostilničarji in draginja. Na stanku ljubljanskih gostilničarjev v njihovi zadrugi, ki se je vršil 24. novembra t. l., so posamezni gostilničarji

skušali dokazovati, da so v Ljubljani gostilniške cene prav nizke, da je pa finančna preobremenjenost gostilničarjev že skoraj neznosna. Govoril je

tudi odbornik gostilničarske zadruge ljubljanski hotelir in restavratore gosp. Miklič, ki je poudarjal, kakor piše »Slovenec«: »da so kljub temu cene v nekaterih obratih horendno visoke in da je vendar treba pokazati dobro voljo, da se cene živilom znižajo. — G. Miklič je predložil nekaj jedilnih listov iz ljubljanskih restavracij in je citiral iz njih: klobasa 12 Din, solata 6 Din, zeljnata solata 5 Din, radič 5 Din, kumarce 6 Din, gobe 8 Din. Nazadnje je g. Miklič vzkliknil: »Čujete, če ni to pretirano! Seveda mora časopisje to navajati.«

Nato je zadržni podpredsednik izjavil, da se morajo gostilničarji po uvrstitvi v razred točno držati določenih cen. Zadruga pa priporoča, naj gostilničarji, ki imajo le previsoke cene jedilom, te znižajo.

Koliko bo ta nasvet zadruge zalegel, ne vemo. Gotovo pa je, da ni prav, če cene živilom po gostilnah vzlic občutnemu padcu živilskih cen na trgu ne padejo. Mnogo ljudi, tudi številni državni uslužbenci so vmes, je prisiljenih, da se stalno hranijo po gostilnah. Za vse te bi bilo znižanje gostilniških cen za jedila, kar bi bilo popolnoma opravičeno in nujno potrebno, velika olajšava.

Nepotrebno razburjenje. Pod tem naslovom je »Moj dom« objavil članek, iz katerega objavljamo dvojne odlomkov: »Uvidevni hišni posestniki so takoj spoznali našo dobro premišljeno taktiko in pohvalili iniciativo (gre za izdaje poziva za znižanje najemnin, op. ur.), drugi pa so se ogorčeno jezili nad našim društvenim predsednikom, ki da ga je pošteno polomil. — Prišlo je tako daleč, da so morali celo izven vrst hišnih posestnikov posameznim hišnim posestnikom dokazovati kako umesten in potreben

je bil naš poziv. Smatrali so za eno najboljših taktik, kar smo jih kdaj napravili. — Poudarjamo še, da nismo prav nikjer pisali in zahtevali splošno znižanje najemnin, ker je nemogoče in nesmiselno zahtevati linealno znižanje najemnin za celih 35%, in da smo to preprečili, smo izdali ta poziv ter s tem hišnim posestnikom mnogo koristili.« — Komentar naj si napravi vsak bralec sam.

Koliko hišnih gospodarjev je znižalo najemnine? Po uradnih podatkih na ljubljanskem magistratu, se je odzvalo pozivu g. bana za znižanje najemnin samo 12 hišnih lastnikov. Znižali so strankam najemnino za 25 do 30%. Napram tem 12 gospodarjem je število tistih hišnih lastnikov, ki najemnin niso znižali, nesorazmerno veliko. Ker pa ni točne uradne statistike o tem, koliko je prav za prav hišnih lastnikov v Ljubljani, je težko ugotoviti točno razmerje. Vse obsebe vredno je pa ravnanje tistih hišnih gospodarjev, ki so s 1. novembrom celo zvišali najemnine. Zoper take oderuhe bi bilo treba uporabljati zakonske predpise o kaznovanju oderuštva.

Stanovanjske odpovedi. V minulem mesecu je bilo razmeroma le malo sodnih odpovedi stanovanj. V tekočem letu je bilo doslej v Ljubljani vloženih že 80 sodnih deložacij. Do konca leta pa je pričakovati še približno 20 deložacij.

Določanje krušnih cen. Trgovinsko ministrstvo je odločilo, da imajo odslej bani pravico, da v posameznih krajih dovoljujejo spremembe temeljnih krušnih cen, oziraje se na cene moke v trgovini na debelo in na režijske stroške za peko kruha v posameznih krajih.

Vestnik.

Za razširjenje našega lista! Z našnjo številko smo razposlali nekaterim prijateljem našega lista nabiralne pole s prošnjo, da pridobijo čim več novih naročnikov. »Naš Glas« ne uživa nobene podpore ali subvencije od nikogar in je list navezan samo na naročnino, katero plačujejo naročniki. Zato smo prepričani, da bodo vsi gospodje, katerim smo poslali pole, tudi to pot prav tako pošteno storili vse, da se list čimbolj razširi. Hvala jim za njihov trud že vnaprej!

Draginjske doklade upokojencev. Izšla je nova uredba o draginjskih dokladah državnih upokojencev, ki je nadomestila doslej veljavno odločbo ministrskega sveta od 8. oktobra 1924., D. R. št. 107.201/24. Z novo uredbo se v gmotnem pogledu višina doklad ni nič spremenila, pač pa so splošne določbe o pogojih za doseg pravic do doklade in predpisi glede omejitev in postopka pri priznavanju doklad precej predrugačeni. V splošnem so uvedena tudi za upokojence ista načela, kot jih vsebuje uredba o draginjskih dokladah aktivnih uslužbencev. V glavnem pa ostane pri dosedanjem, le z razliko, da je uredba dosedanje prakso zdaj tudi zakonsko formalno predpisala. — K uredbi se še povrnemo.

Državni upokojenci in občinske službe. Po smernicah, katere je za sestavljanje občinskih proračunov izdalo finančno ministrstvo, ne morejo v občinski službi ostati take osebe, ki prejemajo pokojnino iz državnega proračuna, razen če se državni pokojnini za vso dobo, dokler vrše občinsko službo, odpovedo. Ta določba bo težko zadela mnogo državnih upokojencev, ki so si doslej skušali svoje težko gospodarsko stanje izboljšati s tem, da so opravljali različne službe pri občinah. Posebno po deželi je več državnih upokojencev, ki so doslej v splošno zadovoljnost opravljali različne občinske službe, posebno tajniške, ki bi po ti določbi morali to opustiti. S tem bodo precej prizadete tudi razne male podeželske občine, ki ne bodo mogle nositi stroškov za plačevanje posebnih stalnih občinskih uslužbencev, zlasti tajnikov, ki so pa zaenkrat nepogrešljivi z ozirom na to, da se obseg občinskih poslov vsak dan večja, župani sami pa v mnogih primerih istim niso kos.

Ta pa ne drži! V nekem članku, katerega je objavil »Slovenec« dne 29. novembra, beremo: »Uradništvo, katero prejema še danes (z malenkostnimi izjemami) isto plačo, kot jo je prejemale v blaženih časih, ko še ni

Joséph Renaud:

Nenavaden vlom.

Pri dvorišnih vratih je pozvonilo. Ko je Franc, stari sluga trgovca z diamanti Hornbleeda, odprl vrata, je najprej pomislil, če lahko dovoli tujcu, da vstopi, dasi gospoda ni doma.

Mladi mož je imel v roki kovčeg za orodje in je dišal po kovinskem prahu. Izjavil je, da so ga poslali s pošte, da pregleda novo avtomatsko priklapno napravo. Vendar je vzbudil v Francu skrajne nezupanje, ker je škilil...

Malo Hornbleedovo posestvo je ležalo v tihi, odlični mestni četrti. V hiši so bile nakopičene dragocene umetnine, razen tega je bilo pa v jekleni blagajni shranjenih diamantov za več milijonov. Gospod Hornbleed se bo gotovo jezil, če njegov aparat naenkrat ne bi več deloval, si je mislil Franc, in glasno dostavil:

»No, torej, le vstopite... samo porurite se!«

Da pregledata signalne naprave, sta morala moža iti najprej v sprejemnico, nato v spalnico, kjer si je tujec, ki se je

predstavil za telefonskega uslužbenca, katerega so pa med zločinci in pri policiji poznali z imenom Bobby, kar najpazljiveje ogledal blagajno. To je pač predzadnji model, številka sedemnajst, tvrdke Lippschitz... Tegale v dvajsetih minutah odprem... je zamišljeno presodil Bobby.

Ko se je vrnil gospod Hornbleed, mu je sluga poročal o obisku.

»Ta fant mi ne pride več v hišo. Sicer je bil podoben bolj kakemu boljšemu gospodu, ki prekroka vse noči, samo to mi ni takoj palo v oči...«

»Nikar si ne jemljite vsega tega tako k srcu, Franc, res ni vredno. Če ga ne bi bili pustili v hišo, prepričan sem, da bi pošta meni naprtila vsako hibo aparata.«

Malo nato je odšel gospod Hornbleed v delavnico in tam dolgo govoril po telefonu. Nazadnje je poklical slugo.

»Odpotujem takoj v Bruselj!... Prosim, hitro kovčeg... Vrnem se najbrž že jutri!«

Na severnem kolodvoru je Bobby, skrit za samokolnico za prtljago, opazoval Hornbleeda, ki je pravkar stopil v vlak, dočim je nosač nesel za njim dva temno rdeča kovčega. Vlak je odpeljal.

»Ko se vrneš, te čaka lepo presenečenje!« se je zarežal Bobby, ki je bil brez torbe za orodje v svoji sivi, brezhibno skrojeni obleki podoben pravemu gentlemanu.

Vežna vrata so se spretnim in urnim Bobbyjevim rokam le malo upirala. Z največjo previdnostjo je stopil v hišo in šel po stopnicah. Na prvem odstavku se je ustavil in napeto poslušal, kako je v drugem nadstropju na glas smrčal sluga. Nato je prav tako hitro stopil v spalnico in za seboj zaklenil vrata. Zdaj se je počutil kakor doma.

Spustil je zavese, prižgal električno svetiljko, vzel iz širokega usnjatega pasu, ki ga je imel prepasanega preko telovnika, razno drobno svetlikajoče se orodje, obelkel kot kirurg rokavice in pričel delati.

Dvajset minut kasneje je bil že brez sapa in znoj mu je kapal od čela: blagajna se še ni vdala. Končno, po poslednjem Bobbyjevem naporu, so težka jeklena vrata odnehala in posvetil je v blagajno. Toda skoro bi bil od groze na glas zakričal... Blagajna je bila prazna.

»Ne... ni mogoče, to je strahovito... šest mesecev že tako temeljito priprav-

ljam to podjetje... Podatke, ki sem jih rabil, sem moral celo drago plačati... In koliko stroškov sem imel še... Moj Bog, kaj me je mar potegnil? Tu je sicer zmerom hranil svoje diamante, tu...«

Naenkrat je opazil, da so bile notranje stene blagajne namazane z vazelinom, prav nalanko sicer, pa vendar dovolj, da bi se odtisi njegovih prstov dobro ohranili in bi potem, potreseni s svinčenim bečilom, postali šele prav jasni.

Past morda?

V temo pogreznjena hiša se mu je zazdela polna skrivnostnih nevarnosti, ki so povsod prežale nanj. Očitno so ga pričakovali. In vendar je čutil, da ni bilo žive duše v vili razen sluga, ki je smrčal nad njim.

Razburjen in od jeze ves trepetajoč je pričel naglo spravljati svoje priprave v usnjeni pas. Nato je pomislil še za hip in prišla mu je ta misel: iz žepa je vzel posetnico, na kateri je stalo »Paul Most, Grootstrasse 6« in jo položil v blagajno. To posetnico je našel z mnogimi drugimi v listnici, katero je nedavno sunil debelemu gospodu v gneči na podzemski železnici. Če bo uvedena preiskava, bo ta

bilo krize, je s tem na dobičku in mu ravno kmetova kriza pripomore do udobnejšega življenja. — Videti je, da pisec tega članka, ki se je podpisal »Kmet«, zelo površno sledi dogodkom in poročilom v časopisih, sicer ne bi napisal take netočnosti, ki ustvarja le napačne pojme in zmedo.

Znižanje draginskih doklad častnikov. Z uredbo predsednika ministrskega sveta so se znižale osebnostne draginske doklade aktivnim častnikom in vojaškim uradnikom.

Uredba o praznikih. Na podlagi zakona o občem upravnem postopku je predsednik ministrskega sveta izdal uredbo o praznikih v smislu navedenega zakona. Ta uredba navaja vse dni razen nedelj, ki se smatrajo za praznike, kolikor na praznike veže navedeni zakon določene pravne učinke. Po ti uredbi je določenih za pravoslavne 24 praznikov, za katolike 16, za grške katolike 23, za evangeličane 9, za muslimane 8 in za žide 14 dni in vse sobote.

Državni strokovni uradniški izpit so napravili v Beogradu davčni pravnik gg. Mlakar Viktor iz Kamnika, Štular Alojzij iz Črnomlja in Voljšti Stefan iz Ljubljane.

Višji strokovni izpit so napravili pri ministristvu financ v Beogradu sledeči davčni uradniki gg. Bohak Ivan iz Maribora, Dvoršek Filip iz Dolnje Lendave, Klemenčič Josip iz Ljubljane, Koritnik Viktor iz Ljubljane, Sušel Ivan iz Šoštanja, Sekirranjo iz Celja in Trepel Franc iz Šoštanja.

Desetletnica železničarske zadruga. Upravni in nadzorni odbor ljubljanske Nabavljalne zadruge uslužbencev državnih železnic sta sklenila, da se desetletnica obstoja zadruge, ki je

bila nedavno, letos ne bo posebe praznovala, temveč prihodnje leto, skupaj z jubilejnim občinim zborom.

Povišanje brzojavnih pristojbin v tuzemskem prometu. S 1. decembrom se poviša brzojavna pristojbina v tuzemskem prometu za besedo od 50 na 60 par. Minimalna pristojbina za brzojavko je pristojbina za 10 besed, to je 6 Din, oziroma 6:50 Din z golico vred.

Ustanove vdovam in sirotam državnih nameščencev. Hranilni in posojilni konzorcij — kreditna zadruga državnih uslužbencev s sedežem v Ljubljani, Gajeva ulica 9, razpisuje za leto 1931. iz sklada Ivana Rostana več ustanov po 300 Din za najbednejše vdove in sirote po državnih nameščencih. Prosilke naj prošnjam prilože od župnijskega urada ali občinskega urada potrjeno dokazilo, da so res ubožne ali pa vsled bolezni in onemoglosti nesposobne za pridobivanje. Prošnje naj se pošljejo na upravni odbor konzorcija do 10. decembra 1931. — To obvestilo so objavili ljubljanski dnevniki, iz katerih jo — seveda zapoznelo — sprejemamo. Našemu listu ni bila dostavljena, pa tudi v drugih naših uradniških glasilih je nismo opazili.

Provoerstno blago za zimske suknje, kamgarn in sportni ševijot za obleke. Pliš in volneno blago za plašče in obleke.

Najnovejši baržuni in flanele! Najugodnejši nakup!

A. Žlender,

Ljubljana, Mestni trg št. 22

Gg. državnim nameščencem izreden popust!

Zagrebu poleg Saveza javnih namještenika, se je vršil dne 27. septembra t. l. pod predsedstvom svetnika stola sedmorice, g. drja. Bratanića. Le-ta je poročal, da je precej po objavljenju novega uradniškega zakona odbor storil vse korake, da bi se predpisi §§ 76. in 345. uradniškega zakona ne uporabljali za navedeno organizacijo, ki je v bistvu dobrodelno društvo in ki zastopa zlasti gmotne in socialne koristi svojega članstva. Zastopniki Udruge so na svoje intervencije prejeli od

pravosodnega ministrstva odločbo, da se organizaciji za enkrat dovoli nadaljnji obstoj in delovanje, vendar pod pogojem, da se društvena pravila spremenijo in da se društvo omeji samo na dobrodelno delovanje, dočim je po dosedanjih pravilih moglo in moralo skrbeti tudi za stanovske koristi članov. Zato je občni zbor sklenil, da se izdela nova pravila in se bo o njih končni redakciji razpravljalo na prihodnjem zborovanju.

Spor v poštarški organizaciji.

Osrednji odbor Združenja ptt. uslužbencev v Beogradu je poslal te dni bivšemu »Maturantskemu društvu« ptt. uslužbencev in Osrednjemu društvu nižjih poštinih uslužbencev v Ljubljani dopis, s katerim obvešča obe društvi, da je bil predsednik ljubljanske sekcije imenovanega združenja izključen, o čemer smo že poročali, z njim pa tudi celokupno članstvo iste sekcije, ker se je z njim solidarizirala tudi izredna skupščina dravske sekcije. Zato osrednji odbor pooblašča, oziroma poziva obe imenovani društvi, naj osnujejo novo sekcijo ptt. združenja za dravsko banovino, ker je smatrati, da je sedanja sekcija prenehala poslovati. V dopisu na bivše Maturantsko društvo pa še izrečno priporoča izvolitev g. Jos. Jakšeta, bivšega večletnega vodjo organizacije, za novega predsednika.

Za dravsko sekcijo Udruženja ptt. uslužbencev izjavlja »Poštni glasnik«, da je to postopanje nepravilno, ker ljubljanska sekcija že obstoja in je po pravilih ni mogoče niti razpustiti niti izključiti. Dve sekciji pa v eni banovini po § 76. uradniškega zakona ne smeta obstojati. Zato se je sekcija proti temu odloku, oziroma tolnačenju osrednjega odbora, kakor tudi proti izključitvi pritožila na notranje in na prometno ministrstvo, v vlogi pa popisala položaj v združenju in postopanje osrednjega odbora. »In ker

vemo, da živimo v pravno urejeni državi,« nadaljuje »Poštni glasnik«, »smo uverjeni, da bo oblast napravila konec nemogočemu postopanju in samovolji centralne uprave. Do se to ni zgodilo že dosedaj, je vzrok najbrž to, ker stoji naša stroka nemara pred važnimi spremembami. — Članstvo naj bo popolnoma mirno, kakor da se ni nič zgodilo in naj nemoteno izvršuje svoje članske dolžnosti.«

Iz ljubljanskega »Poštara«, ki je bil prej glasilo Maturantskega društva poštarjev, je razvidno, da se to društvo, ki je pa sicer med tem že likvidiralo, vabilu osrednjega odbora združenja ptt. uslužbencev ne namerava odzvati.

Tudi Osrednje društvo nižjih poštinih uslužbencev v Ljubljani stoji na istem stališču, da se ne bo vmešavalo v zadeve imenovanega združenja. Odgovorilo je osrednjemu odboru, da je desinteresirano na sporu med dravsko sekcijo in njim, ker stremi za tem, da obdrži z legalnimi sredstvi samostojen obstoj in da po § 76. uradniškega zakona raztegne svoje delovanje na vso državo kot organizacija nižjih ptt. uslužbencev, ločena od uradniških organizacij.

Obleke kemično čisti, barva, plislra in ilka tovarna J. O. S. REICH.

Iz organizacij.

Občni zbor profesorske organizacije. Ljubljanska sekcija Jugoslovanskega profesorskega društva bo imela svoj redni občni zbor v nedeljo dne 13. decembra t. l. v risalnici moškega učiteljskega (II. nadstropje) v Ljubljani ob 10. uri dopoldne. Na dnevnem redu so poročila odbornikov, volitve v odbor in predlogi posameznih pododborov, ki jih dobi sekcija do 12. t. m. Po občnem zboru sledi poročilo o delovanju »Samopomoči« v istem lokalu.

Razpust društva. Društvo kazniških in jetniških uradnikov za slovensko ozemlje, podružnica Maribor, je razpuščeno, ker nima pogojev za pravni obstoj.

Zagrebska zveza javnih nameščencev — preneha. Dne 27. oktobra se je vršil izredni občni zbor Saveza javnih namještenika i umirovljenika v Zagrebu. Ta organizacija je bila ustanovljena dne 19. februarja 1919. z namenom, da varuje stanovske, moralne in gospodarske interese članstva. Z ozirom na določbe § 345. uradniškega zakona bi se morala postojeca združenja državnih uslužbencev reorganizirati po strokah, skladno s § 76. uradniškega zakona. Ker je imenovana zagrebska zveza združevala kot člane javne nameščence najrazličnejših vrst, ni bilo

mogoče društva reorganizirati. Zato je bila sklenjena likvidacija. Pri tem je občni zbor sklenil, da se vse aktivno in pasivno premoženje Saveza, kakor stoji na dan 27. oktobra 1931., izroči novoustanovljeni »Potporni za drugi javnih namještenika i umirovljenika kraljevine Jugoslavije u Zagrebu«. Ta mora varovati vsa pridobljena prava bivših članov likvidiranega Saveza, mora pa tudi čimprej ustanoviti polniško blagajno, kar se Savezu ni posrečilo. — V debati je predsednik dr. Viktor Benković poročal, da je Glavni Savez državnih službenika v Beogradu, kjer je bila zagrebska zveza (kakor tudi ljubljanska Zveza državnih nameščencev) včlanjena, poudaril, da se mu dopusti nadaljnje delovanje, o čemur se bo v najkrajšem času odločilo. Zato je občni zbor sklenil, da se sklep o izročitvi premoženja razveljavi, če bi se Savezu kesneje spet dovolilo delovanje. Ob likvidaciji je štel zagrebski Savez približno 3000 članov, dočim jih je bilo ob pričetku leta 1919. skoro 14.000. Vsi člani so avtomatski prestopili k novi potporni zadrugi.

Likvidacija Udruge javnih činovnika u Zagrebu. Občni zbor tega uradniškega združenja, ki je postojalo v

Nove knjige.

»Mladika«. Novembrski zvezek objavlja razen nadaljevanj leposlovnih in poljudno-znanstvenih prispevkov prav zanimivi članek drja. Fr. Stelca o vojnih spomenikih (z več ilustracijami). Poučno, pa živo opisuje urednik F. S. Finžgar svoje doživljanje v Varšavi in v Čenstohovi. Zgodovinsko črtico »Dve Elizabeti« je napisal znani naš umetnostni in kulturni zgodovinar, mons. V. Steska. — V zadnji, decembrski številki »Mladike«, ki zaključuje letnik, je vrsta uspešnih reprodukcij ameriških slik Božidarja Jakca in kratek opis. Roman »Gornje mesto« B. Magajne se konča v tem zvezku, ki objavlja še ljubko zgodbo J. Lemaitrea »Zvon« v prevodu. Pester je tudi del za gospodinj, kuharico in mladino — »Mladika« je brez dvoma poetični resnobi in po vzorni izbiri gradiva, po umetnostni višini ilustracij in opreme, najlepši in najboljši slovenski družinski list, ki se lahko kosa tudi s tujimi revijami. Naročnina znaša 84

Din na leto. Družinam državnih uslužbencev list toplo priporočamo. —a. »Zdravje«. Vsebinska 10. številka tedine naše zdravstvene revije: Zdravje v jeseni. Moderne metode zdravljenja akutnih infekcijskih bolezni. Dr. V. Meršol. O pravilnem snaženju zob. Sveža in konzervirana jajca. Inž. M. Ahačič. Brezalkoholne pijače v nevarnosti. Zaznavanje govora s sluhom, bolezni in higijena ušesa. Fran Grm. Kako naj živi tisti, ki mnogo sedi. Živo srebro kot zdravilo pri kužnih boleznih. Dr. A. Košir. Slike. Priporočuje Milan Vrtačnik. Vestnik protituberkuloznih lig. Glasnik higijenskih ustanov v dravski banovini. Urejuje dr. K. Petrič. Drobiz. — Urednik dr. Ivo Pirc. List izhaja vsakega petnajstega v mesecu. Uprava lista »Zdravje«: Ljubljana, Zaloška cesta 2. Letna naročnina za Jugoslavijo 30 Din. Zelo dobro urejevani poučni mesečnik naj se razširi po vseh družinah državnih uslužbencev!

posetnica zvabila policijo na napačno sled, da bo mogel še za časa zapustiti mesto. Stara in preizkušena Prantzinijeva zvijačal! Tih, kakor je prišel, je zapustil hišo. Hladni zrak na cesti se mu je zazdel prav posebno prijeten, ko je čutil, da je izven nevarnosti.

Drugo jutro je Bobby mrzlično bral: »Velikanski vlom!! Znani trgovec z diamanti Hornbleed je postal nocoj žrtev predrznega tatu. V njegovi kratki odsotnosti se je posrečilo tatovom, da so vdrl v vilo, nasilno odprli blagajno in oplenili vso dragoceno vsebino. O vlomilcih ni sledu. Škoda cenijo visoko nad milijon frankov, je pa baje pokrita z zavarovalnico.«

Bobby je od jeze prebledel, ves besen stisnil v roki nož za sadje, ki ga je držal v roki.

»Ta stari lopov! Ničvredni pes! Misliš, da je s tem zadeva končana? O vlomilcih ni sledu... Neverjetno. To se pravi, da je Hornbleed zamolčal policiji, da je našel posetnico. Aha, tako je torej s to rečjo! Vsaka zavarovalnica ima vendar zaupne in razumne agente... Izvedeti moram le, kje je bil ta prekanjeni lisjak zavarovan... Končno to vendar ne bo pretežavno...«

Po kosilu v klubu je odšel gospod Hornbleed v delavnico, kjer je pisal pisma. Zamišljeno je pisal in kadil drago smotko. Sluga mu je izročil posetnico. Gospod je planil pokoncu... Posetnica je bila natančno taka, kakršno je našel po vlogu v blagajni in jo skril pred policijo. Na nji je stalo: »Paul Most, Grootstrasse 6.« Kdo naj bi bil to? Vse je tako lepo kazalo in zdaj ta zaplet! To je pa res odveč... Pa že uredim zadevo... Življenje moraš poznati in končno je sredstev dovolj... »Prosim, naj vstopi...«

Nepoznan mlad mož ugodne nvanjosti je smehljalje vstopil. »Moj Bog, kako škilil! Mojega Franca bi pri pričel omedlevica...«

»Dober večer, ljubi gospod Hornbleed!« Skozi modrikasti dim smotke se je začul v odgovor porogljiv: »Želite?«

»Saj pač veste, čemu prihajam. Včeraj ste vzeli diamante, katere shranjujete navadno v jekleni blagajni, s seboj v Bruselj, ker Vam je sluga pripovedoval, da je prišel telefonski delavec in ste zanesljivo pričakovali, da se ponoči vrne... Po popisu Vašega sluga Vam torej moja oseba ne more biti nepoznana. Sami ste se torej že vnaprej okrali... Namazali ste blagajno

znotraj z vazelino, da bi se odtisi mojih prstov kar mogoče jasno ohranili. In zdaj ste tako predrzni, da od zavarovalne družbe »Securitas« zahtevate milijon frankov. Komu se morate zahvaliti za to kopo denarja? Telefonskemu delavcu — meni torej! No in zdaj sem prišel, da prejmem svoj delež... Sicer prijavim vse skupaj takoj zavarovalni družbi... Torej?«

»Še vedno mi ni jasno, kam merite s temi namigavanji, mladi mož. Besedo, da ne vem, za kaj prav za prav gre... Toda zdi se mi, da ste brez sredstev... Zmerom sem bil darežljiv in tudi Vam rad pomagam... Seveda, razume se, če ne zahtevate preveč... Torej koliko?«

»Pet tisoč! Vidite, res sem skromen.« Gospod Hornbleed je olajšan vzdihnil. Spoznal je, da se bo častno rešil iz zadeve.

»Pet tisoč. Ne zahtevate malo... ampak naj bo, velja... Vzemite, prosim — samo pazite, da se mi ne prikazete nikdar več... razumeli? Sicer... Drugič se ne bova tako lepo pomenila, drugičkrat bi mi utegnil odpovedati glas in potem bi moral govoriti namesto mene revolver.«

»Kar mirni bodite, takoj zapustim delo, imam dovolj vzroka za to. Jutri oso-

rej sem že davno za mejo. Hvala vam... Lepa hvala!«

Vtaknil je bankovce v žep in mirno dostavil: »Gospod Hornbleed, zdaj ko ste nam preskrbeli potrebne dokaze, vam moram povedati, da nisem tisti, za katerega ste me vi doslej imeli... Jaz nisem vlomilec, ki se je nocoj splazil v vašo hišo. Sicer škilim prav tako kakor on in ravno zato so me določili in semkaj poslali. Sem agent pri zavarovalnici »Securitas«. Pet tisoč frankov, katere ste mi pravkar izročili, so tehten dokaz za vašo krivdo, razen tega imam pa tudi priče.«

Ob teh besedah sta pristopila dva kriminalna uradnika, ki sta bila skrita za zaveso, k Hornbleedu in ga uklenila. »Zdaj pa na policijo!«

Četrte ure kasneje se je isti zavarovalni agent sestel v zakotni kavarnici z Bobbyjem in mu na skrivaj izročil petnajst tisoč frankov.

»Gospod Bobby, zelo prebrisani ste, čeprav ne posebno pošteni. Pa končno človek ne sklepa kupčij zmerom samo s poštenjaki. Vaša prevejanost je naši zavarovalnici rešila cel milijon.«

Železničarska knjižnica v Novem mestu.

Konec leta 1928. je izšel poziv šefa prometne službe v Novem mestu, g. Al. Potočnika, naj bi se v dolenjski metropoli ustanovila »Železničarska jubilejna knjižnica«. Poziv je vzbudil med uslužbenstvom na progi splošno zanimanje in kmalu so sledili prvi darovi za knjižnico. Ustanovni občni zbor se je vršil dne 20. aprila 1929. in je bil izvoljen za predsednika g. Potočnik, za tajnika pa g. Jože Strašek.

Društvo ima po pravilih sedež v Novem mestu, njegov delokrog je pa vsa Dolenjska. Društvo je namen, da ustanavlja knjižnice in čitalnice za člane — železniške uslužbenke, zanje prireja poučne tečaje in družabne sestanke itd. Redni član more biti vsak železničar v območju dolenjskih železnic. Članarina je določena z 1 Din mesečno, izposojnina pa znaša 50 par do 1 Din za knjigo.

Društvo je priredilo več zabavnih prireditev, dve tomboli, razna predavanja, igre in dr. Konec prvega poslovnega leta je imelo že 220 rednih in 63 izrednih članov. Izposodilo je v letu 1929. skupaj 2575 knjig. Konec drugega poslovnega leta je bilo rednih članov 156 in 72 izrednih. Vezanih knjig je v knjižnici 1459, od teh slovenskih 1016, srbo-hrvatskih 66, nemških pa 377. Društveno premoženje je pa znašalo nad 40.000 Din.

Drugi občni zbor v marcu 1931. je imenoval ustanovitelja »Železničarske jubilejne knjižnice« g. Potočnika za častnega člana. Društvo se lepo razvija in je njega knjižnica doslej najbogatejša društvena, tudi nečlanom pristopna javna knjižnica na Dolenjskem. Nesebično in plemenito kulturno delovanje dolenjskih železničarjev zasluži priznanje in posnemanje.

Predpisi o prijavljanju stanovalcev.

Z uredbo o prijavljanju prebivalstva od 15. januarja 1930., ki je bila objavljena v »Službenih Novi-

nah« od 24. januarja 1931., št. 18/VII. (»Uradni list« št. 32 od 19. februarja 1930), je urejeno zglaševanje, oziroma prijavljanje stanovanstva v naši državi. Prijavljane se vrši pri krajevnih policijskih oblastvih.

Ker so ti novi predpisi o prijavljanju v mnogem drugačni kot dotedanji in ker jih mnogi še ne poznajo, smatramo za primerno, da seznanimo čitatelje vsaj z najvažnejšimi določbami te uredbe.

Vsak lastnik ali odgovorni upravitelj hiše je dolžan v roku 24 ur prijaviti, oziroma odjaviti na predpisanim formularju vsakega stanovalca, ki se v hišo vseli, ne glede na to, ali je lastnik, odnosno upravitelj sam ta stanovalac ali pa izdaja stanovanje za plačilo ali brezplačno.

Prav tako so dolžni prijavljati in odjavljati:

a) vsi stanovalci, ki del svojega stanovanja oddajajo — podnajemnike;

b) upravniki javnih in privatnih šol, konviktov, sirotinskih in ubožnih domov ter slučnih zavodov — osebe, ki stanujejo v teh zavodih;

c) upravniki bolnic — službeno osebje, ki stanuje v bolnicah, in bolnike, ki drugače niso že prijavljeni v istem kraju;

d) nadzorniki vojnih zgradb — civilne osebe, ki stanujejo v njih.

Prijave in odjave rojenih, poročenih in umrlih predlagajo tedensko organi, ki vodijo zadevne matrike.

Posebne prijave in odjave se ne vrše za ženo in za otroke pod 18. leti starosti, ako ne stanujejo ločeno od moža, odnosno očeta.

Prijave in odjave podpiseta lastnik, oziroma upravitelj hiše in stanovalac. Ako stanovalac može dati podatkov lastniku ali odgovornemu upravitelju hiše, ima ta predložiti prijavo, oziroma odjavo sam z navedbo te okoliščine.

Ako ima več stanovalcev skupno stanovanje, je treba vsakega prijaviti posebe, oziroma z družino.

Prijave in odjave se vlagajo v enem izvodu, v večjih krajih, zlasti v

onih, ki so razdeljeni na okraje, pa v dveh izvodih. V katerih krajih se vlagata po dva izvoda, odloca ban, kakor tudi o tem, v katerih krajih se ima uvesti kartoteka za podatke.

Prireditelji proslav, kongresov, zletov in sličnih prireditev vrše sami prijavljanje in odjavljanje oseb, ki jih nastanjajo skupno, in sicer v skupnem imeniku, ki mora vsebovati glavne podatke vsakega udeleženca.

Potrđila o prejemu prijave, oziroma odjave, opremljene s podpisom in pečatom, se izročajo strankam kot dokaz o pravilno izvršeni prijavi, oziroma odjavi.

Upravitelji hotelov, prenočišč, penzionov, gostlin in sličnih podjetij so dolžni v roku 12 ur prijaviti in odjaviti osebe, ki se pri njih nastanjuje, in sicer državljane kraljevine Jugoslavije na enem izvodu, tuje državljane pa na dveh izvodih. Take prijave veljajo največ 60 dni, po tem roku pa se obnavljajo, ako ni odjave. Ti upravitelji so dolžni, da točno vodijo evidenčno knjigo stanovalcev, v katero zapisujejo po vrsti vse osebe, ki se pri njih nastanjuje.

Gostje stanovalcev se prijavljajo in odjavljajo samo tedaj, ako so iz drugega kraja. Taka prijava velja največ 60 dni in se ima po tem roku obnoviti, ako ni odjave.

V krajih, ki pripadajo vaškim občinam, se prijavljajo in odjavljajo samo osebe, ki niso stalni prebivalci teh krajev ali pa niso državljani kraljevine Jugoslavije.

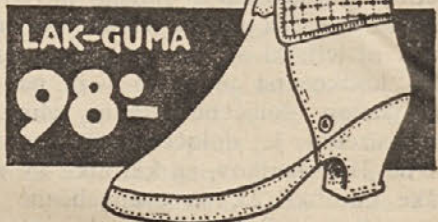
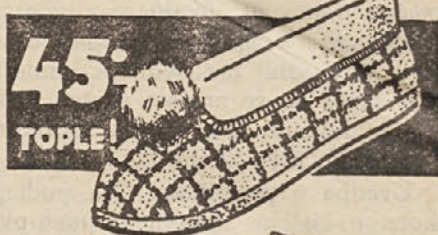
V mestu vodijo po potrebi in odredbi bana prijavni uradi hišne spiske stanovalcev.

Za neizvršeno prijavo ali odjavo so odgovorni oni, ki so dolžni predložiti prijavo ali odjavo, za točnost podatkov o stanovalcu pa je odgovoren stanovalac. Kdor se pregreši proti predpisom te odredbe, se kaznuje z globo od 10 do 500 Din, v slučaju neizterljivosti pa z zaporom od enega do deset dni.

Ta uredba velja od 1. maja 1930., ko so prenehali veljati vsi dotedanji predpisi o prijavljanju prebivalstva.

HUMANIK

nudi

Ljubljana, Dunajska cesta 1a
Celje, Aleksandrova cesta 1
Maribor, Gosposka ulica 17

Zdravstveni drobiž.

Temperatura otroške sobe. Temperatura otroške sobe za zdrave mlajše dojenčke naj znaša 19 do 20° C, za starejše dojenčke 17,5 do 19° C. Toplota preskrbita solnce in peč. Naravno in umetno toploto moramo prav natančno regulirati, in sicer ne po našem, pogosto zelo pomanjkljivo razvitem toplotnem čutu, temveč po toplotni meri, ki mora biti v svrhu preprečenja pomot v vsaki otroški sobi; a toplomer ne sme viseti poleg peči ali ob oknu, temveč ob postelji otroka. Če je solnce poleti prevroče, naj se ob opoldanskih urah vrata odprejo, okna zaprejo, zastori spustijo, toda tako, da vpada še zmeraj dosti luči. To moramo napraviti; kajti prevelika toplota škoduje otrokom prav tako kot prezmraženje. Pozimi moramo isto pozornost posvetiti peči; ne preveč toplote, ne premalo, nobenega škodljivega izhlapevanja plinov! (Iz »Zdravja«).

NAŠ ATELJE

STRITARJEVA ULICA

izgotavlja gospodom po meri obleke, suknje, raglane in pooršnike. * Elegančna izoršitev. * Moderni vzorci. * Poceni

F. LUKIČ

Srajce

modne in sportne, kravate, naramnice, žepne robce, palice,

damsko perilo

moderne bluze, torbice, flor, nogavice in rokavice v krasni izbiri in po najsolidnejših cenah pri trrdki Šterk nasl.

Miloš Karničnik, Ljubljana

Perilo po meri! Stari trg št. 18 Velika zaloga čipk!

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15

priporoča svojo zalogo

dežnikov ter sprehajalnih palic

Popravila se izvršujejo točno in solidno

Modno blago, perilo in potrebščine za šivilje in krojače priporoča trrdka

A. PERSCHE
LJUBLJANA, Pred škofijo 21.

DRAGO GORUP & Co.

LJUBLJANA * MIKLOŠIČEVA CESTA 16/1.

Izdelava in prodaja damske in moške konfekcije
Naročila po meri se izvršujejo hitro in točno

EN GROS

EN DETAIL

PISALNI STROJ

„IDEAL“

MODEL A D

najmodernejše konstrukcije

THE REX Co.

Ljubljana, Gradišče št. 10

Knjigarna Učiteljske tiskarne

v Ljubljani

Frančiškanska

ulica 6

TELEFON ŠT. 3397

RAČUN POŠTNE

HRANIL ŠT. 10.761

priporoča cenj. občinstvu svojo zalogo vseh pisarniških in šolskih potrebščin. Lastna izdelovalnica šol. zvezkov. Knjigarna sprejema naročbe na knjige iz inozemstva, na vse domače in inozemske liste, revije itd. Velika izbira razglednic in slik. Cene solidne! Postrežba točna! Zahtevajte cenik!

Telefonska štev. 2412

Štev. pošt. hran. 11.165

Vzajemna posojilnica v Ljubljani

r. z. z. o. z.

Miklošičeva cesta 7

v lastni palači, dovoljuje pod ugodnimi pogoji vsakovrstne kredite in posojila državnim uslužbencem proti poroštvu, zaznambi na prejemke, zastavi življenjskih polic in vrednostnih listin ter vknjižbi na posestva. Odplačilo v mesečnih obrokih. Uradne ure od 8.—2.

C. J. HAMANN
Ljubljana

Vam nudi najsolidnejši vir nakupa perila, opreme nevest in novorojenčkov, perja, modnih potrebščin - Predtiskarija modernih ročnih del.